

דוגמא אישית כדרך חינוך

מטרת היחידה

המדריכים יבינו שעיקר החינוך למידות ומעשים הוא על ידי דוגמא אישית, "כמים הפנים לפנים".

מבנה היחידה

- אז מה אתם עושים?
- שימוש תלמידי חכמים
- סיכום

מהלך היחידה

א. אז מה אתם עושים?

נפזר סיטואציות שקורות למדריכים ביום יום (נספח 1) נותנים לכמה מדריכים לקרוא ושואלים ביחד שאלות:

- האם מישהו נתקל בסיטואציה דומה?
- איך הסיטואציה גרמה לך להרגיש?
- אם כן, מה הוא עשה?

ראינו שבכל אחד משלושת המקרים היה קשה לגרום לשינוי מתוך החניך עצמו, וכן המדריכים יעידו שנתקלו בסיטואציות דומות ושונות, בהם ניסוי לגרום לחניך לעשות שינוי בעצמו ונכשלו.

נפזר על הרצפה משפטים (נספח 2). נעשה סבב ונשאל כל מדריך עם איזה משפט הוא הכי מזדהה, ואם יש לו דוגמא לכך.

כעת נחזור לסיטואציות ונבקש מהמדריכים להעלות רעיונות ודרכי פעולה שונים, כדי לפתור את הקונפליקטים שהוצגו.

ב. שימוש תלמידי חכמים

נקרא את הקטע (נספח 3) יחד עם המדריכים.

ר' לייב טוען שהדרך הכי טובה שהייתה לו ללמוד תורה מרבו היא לראות איך היה גורב את גרבינו ופושט אותם.

בשימוש תלמידי חכמים ישנו כלל גדול בחינוך. יותר מסך השיעורים, השיחות והלימודים שהרב נותן, הדרך שחז"ל מדריכים אותנו להפוך להיות תלמידים באמת, כאלו שיכולים להיות ממשיכי הדרך

וכאלו שיודעים לקחת את התורה בצורה בריאה, זוהי דרך שימוש תלמידי חכמים, 'גדול שימושה יותר מלימודה' (שזהו אחד מ48 דברים שהתורה נקנית בהם).

ג. סיכום

ראינו שלנסות לגרום לחניך לשנות את דרכיו ולהתקדם ע"י עצות מעשיות ותוכחה לא תמיד עובד ואף עשוי לעשות את הפעולה ההפוכה, המשכנו בסיפור על ר' לייב, תלמידו של המגיד ממזריטש שהיה לומד ממנו תורה (=דרך ארץ ומידות) ע"י הפעולות הכי קטנות ויומיומיות כמו גריבת גרביים. בסיפור זה ר' לייב רצה להדגיש שהתורה היא לא לימוד יבש, אלא היא דרך חיים שניכרת באדם התורני בכל מעשיו ודרכי פעולתו בעולם. וכבר נכתב בפרקי אבות שאחת מהדרכים לקניין תורה היא "שימוש חכמים" (אבות פרק ו', משנה ו'), השהייה עם תלמידי חכמים בשעות היממה מלמדת ומחכימה לא פחות משיעור תורה ולעיתים אף יותר. להבדיל המדריך, ע"י כך שהחניכים נושאים את עיניהם אליו, בהכרח הופך לאישיות לדוגמא עבורם, וע"י כך שהוא מפנים את זה, הוא יכול לגרום לשינויים רבים.

הסיפור הגדול הוא היכולת להיות **מקרין** של ערכים ולא רק מדבר עליהם, להיות אדם שהוא **בטבעיות ובהליכות חייו** כזה שאנשים רוצים ללמוד ממנו.

חזקו חברים.

נספח 1

החניכים שלך כבר באופן קבוע לא נכנסים לתפילת מנחה ובזמן התפילה משחקים כדורגל בחוץ, או יותר מזה, מפריעים לתפילה של שאר הסניף. לא משנה כמה דיברת אל ליבם, עשית מערך תפילה ארוך ומושקע, כעסת, העפת הביתה, עירבת את המרכזת ואת ההורים, שום דבר לא משתנה. אתה כבר מתייאש ולא יודע מה לעשות, כבר חשבת לעצמך שכנראה בגלל שאתה מדריך גרוע אתה לא מצליח לגרום לשינוי, אתה כבר ממש חסר אונים.

שמשון הזה כבר עובר כל גבול, אין אחד בסניף שהוא לא הלך איתו מכות. הוא פשוט כמו קפיץ, לא נח לרגע ורק מחפש להפיג את השעמום בכל מיני דרכים יצירתיות ולא ממש מקובלות. הוא הורס את האווירה בקבוצה וכמובן שגם בפעולות, כיוון שהוא לא יכול לשבת בשקט ולהקשיב ומחפש רק להיות בתזוזה, אז הוא זורק לשמואל את הכיפה מעבר לגדר ורץ במעגלים סביב הפעולה, כבר ניסית הכל, שיחה אישית, לתת לו תעסוקה מראש. אתה מרגיש שכלל לא אכפת לו ממך או יותר גרוע, כלל לא אכפת לו שהוא הורס לכל חברי הקבוצה האחרים. אתה שוקל ברצינות להעיף אותו מהסניף וזהו.

כבר מזמן שמת לב שנפתלי פשוט מכור לפלאפון. אמא שלו מתחננת שתוציא אותו מהבית לסניף ותעזור לו להתנתק קצת מהמסך, כבר כמה חודשים שאתה עובר דרכו חצי שעה לפני הפעולה ו"גורר" אותו איתך לסניף, אבל כרגיל נפתלי יושב בפעולה כשעיניו נעוצות במסך הקטן והוא מרוכז בשלב ה-213 של המשחק החדש שגילה, הוא אינו מתקשר עם שאר החניכים, אלא יושב ככה עד שנגמרת הפעולה והולך הביתה. ניסית לקחת אותו לגלידה ולדובב אותו, אך הוא לא ממך זרם ורק משך בכתפיו והמשיך לבהות במסך, וכשאמא שלו לקחה לו את הפלאפון ליומיים, היה חסר סבלנות בפעולה, רקע ברגלו וברגע שהסתיימה רץ הביתה. נראה שאין

פתרון

אנחנו בהתנהגותנו, מעצבים את ההתנהגות

של האחרים כלפינו - דן חלוץ

כל מי שדמותו נשאת חקוקה בבניו, אינו מת

אלא למחצה - קארלו גולדוני

עיקר החינוך למידות טובות הוא על ידי עצם

האישיות של המחנך - הרב שלמה אבינר

הדרך הנכונה לחנך בני אדם היא להיות להם

דוגמא - אלברט איינשטיין

מעטים הם ההורים המטביעים בילדיהם את

עקרונותיהם באמצעות דוגמאות חייהם

- סמואל ג'ונסון

**רבי לייב שרה'ס נהג לומר על אותם רבנים האומרים דברי תורה:
"כיצד יכולים 'לומר' תורה? הלוא צריך האדם להשגיח שכל מעשיו והתנהגותו יהיו תורה, עד שהוא בעצמו
יהיה תורה.
ואם ילך בכל דרכיו על פי התורה אז ילמדו אחרים מכל מעשיו – מהתנהגותו, מתנועותיו, מדיבורו ומדבקותו
בהשם."
הנה כך כתוב: "אין אִמֹר וְאִין דְּבָרִים בְּלִי נִשְׁמָע קוֹלָם. "אולם אנשים אלה, אפילו בלי שיאמרו דבר – "בְּכָל
הָאָרֶץ יֵצֵא קוֹם וּבִקְצֵה תֵּבֵל מְלִיָּהֶם... (תהלים יט, ד-ה)
וכך היה אומר ר' לייב: "לא באתי אל רבי, המגיד ממזריטש, כדי לשמוע ממנו דברי תורה. באתי כדי לראות איך
הוא פושט את גרביו ואיך לובשם."**